

Rom 8, 2

2: For livets Ånds lov har i Kristus Jesus gjort meg fri fra syndens og dødens lov.

"Livets Ånds lov" - eller, nærmere gr. teksten: "Loven av Ånden av livet i Kristus Jesus". Nå er spørsmålet hva det er Paulus mener med denne "livets Ånds lov", som altså tilhører livet i Kristus Jesus, og hva som menes med det motsatte: "syndens og dødens lov". Mange har ment at "livets Ånds lov" er det samme som "loven i mitt sinn" (kap. 7: 23), eller den villige ånd som er virksom i helliggjørelsen. De samme mener at ordene "syndens og dødens lov" er det samme som "syndens lov, som er i lemmene mine", som omtales samme sted (kap. 7: 23), dvs. syndens drivende kraft i kjødet. Og de mener å ha dekning for denne oppfatningen i den likhet i uttrykkene som vi finner på disse to stedene. Naturlig nok er det først og fremst de samme som tolker siste halvdel av kap. 7 til bare å gjelde de ugjenfødtes trelldom i synden. Her ser disse nå de gjenfødtes frihet fra den syndens lov som omtales i det sjuende kapitlet.

Så er der igjen andre som har den rette tolking av det sjuende kapitlet, men som har samme, ovennevnte, oppfatning av den teksten vi nå behandler. Disse har da ment at uttrykket "gjort meg fri" enten har gått på frigjørelsen fra selve trelldommen under syndens lov i lemmene våre, eller på friheten i Kristus, fra fordømmelsen for fordervet som stadig bor i oss. Selve læren blir riktignok ikke ubibelsk ved sistnevnte tolking. Den har jo en kristelig mening. Men der er en del ting som taler ennå sterkere for den oppfatningen av teksten som vår kirkes reformatorer og eldste lærere har hatt. Nemlig at Paulus med "syndens og dødens lov" her mener den loven som vekker synden og fører til døden (kap. 7: 7-13). Altså Guds lov, som i seg selv er hellig og god. Og med "livets Ånds lov" mener det samme som "troens lov" (kap. 3: 27), "frihetens lov" (Jak 2: 12), "Åndens pakt" ... som "gjør levende" (2Kor 3: 6), altså evangeliet.

Når det gjelder den først nevnte oppfatningen av teksten, må vi også minne om at det ikke er vanlig måte Paulus taler på, hvis han bruker samme uttrykk om forskjellige ting. I forrige kapittel hadde han f. eks. talt mye om Guds lov i v. 4-16. Men så taler han i v. 21, 23 og 25 også om en "lov" i forbindelse med synden. Det samme gjelder det tredje kapitlet. Der hadde han også talt om Guds lov som en "gjerningenes lov" (v. 20, 21, 27). Men så taler han umiddelbart etterpå om evangeliet, og bruker uttrykket "troens lov" (v. 27). Men det som veier tyngst for hvordan denne teksten skal tolkes, er særlig følgende: Først det vi allerede har nevnt, at den uttrykksformen han bruker her (omtaler Guds lov som "syndens og dødens lov", og evangeliet som "livets Ånds lov"), ikke er uvanlig, når Paulus taler om loven og evangeliet. Dette vil vi gå grundigere inn på nedenfor. Men den største og egentlige grunnen for vår oppfatning ligger i innholdet og sammenhengen. Vi må ikke miste blikket på hva det er Paulus er opptatt med å forklare og bevise her.

Det store hovedbudskapet i forrige vers var at "det er ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus". Men hva er så grunnen til at det ikke er noen fordømmelse for dem? Er det fordi de nå har en ny, hellig ånd, og er fri fra syndens trelldom? Er det den nye, helliggjorte ånden som gjør oss fri fra syndens trelldom - og kanskje også fra syndens fordømmelse? Nei, ikke noe av dette stemmer med Paulus' lære. Grunnen til at det ikke er noen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus, er jo at de gjennom at de er forenet med Kristus er "frigjort fra loven", fra dens pakt og dens frelsesgrunn, som Paulus taler om i kap. 7: 1-6. Det er altså ikke sant at de som tror er løst fra syndens lov i sine lemmer fordi de har en annen lov i sitt sinn. Hvis uttrykket "livets Ånds lov" skulle betegne det samme som

"loven i mitt sinn", som Paulus taler om i forrige kapittel, så ville han jo motsi seg selv, hvis han nå lærte at denne loven i sinnet gjorde oss fri fra "syndens lov i lemmene mine". For i forrige kapittel har han jo sagt det motsatte; nemlig at uansett om han nå hadde loven i sitt sinn, så var han likevel ikke fri fra "syndens lov i lemmene sine".

Det er dette som så tydelig viser at uttrykkene i vår tekst: "syndens og dødens lov", og "livets Ånds lov", ikke kan bety det samme som "syndens lov i lemmene mine", og "loven i mitt sinn". For da han talte om disse, i kapitlet foran, sa han ikke at den ene loven gjorde ham fri fra den andre. Men tvert imot at begge ennå fantes hos ham og kjempet mot hverandre. Av dette ser vi at her må Paulus tale om et helt annet forhold enn i det sjuende kapitlet. Når han der talte om kjødets og Åndens strid mot hverandre, så må det derimot være Guds barns frihet fra loven han taler om her, og som er grunnlaget for at de er fri fra all fordømmelse.

Det som allerede er sagt, kan egentlig være nok til å bevise at Paulus i vår tekst ikke taler om syndens lov i lemmene våre, men om Guds hellige lov som vekker synden og fører til døden. Men det samme ser vi også av den klare sammenhengen med verset etter: "For det som var umulig for loven ..." osv. Det første ordet, "For", sier oss jo at vers 3 fortsetter forklaringen av det som er sagt i v. 2. Her anvendes også samme uttrykket: "loven". Da må det jo være tale om samme "lov" i begge versene. For når en ser på sammenhengen og ordvalget i disse versene, er det vel ingen som vil mene at Paulus med ordet "loven" i v. 3 skulle mene noe annet enn den loven han just har omtalt i v. 2, dette verset som nå skal videre utdypes? Hva slags mening og sammenheng ville det da være her?

Men når vi har dette klart for oss, og innser at i v. 2 taler Paulus om vår frihet fra loven, da er innholdet og sammenhengen i alle tre versene fullstendig klar og herlig. Da ser vi at i v. 2 sier han vi er fri fra all fordømmelse, fordi vi er gjort fri fra loven, som ellers ville virket synd og død. Og i v. 3 sier han at denne vår frigjørelse fra loven har sin grunn i at den loven ikke kunne virke, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds liknelse, og lot syndens fordømmelse ramme ham. Derfor er det ingen fordømmelse tilbake - for dem som er i Kristus Jesus. Etter at vi nå har sett hva som er selve hovedbudskapet, vil vi nå se nærmere på selve teksten i verset vårt.

Livets Ånds lov*. I kap. 3: 27 har Paulus talt om "troens lov" som det motsatte av "gjerningenes". Derfor må "troens lov" der være det samme som evangeliet. Likeså taler han i 2Kor 3: 6 om "Åndens pakt" som motsetning til "bokstavens pakt". Og der sier han da videre at "bokstaven slår i hjel" (v. 6), og kaller det "fordømmelsens tjeneste", - og at "Ånden gjør levende" (v. 6), og kaller det "rettferdighetens tjeneste" (v. 9), og "Åndens tjeneste" (v. 8). Der merker vi da hvordan han stiller loven og evangeliet opp mot hverandre, og skildrer dem med disse nye, vektige uttrykkene. Det samme skjer altså i vår tekst, hvor han i stedet for evangeliet sier "livets Ånds lov" som motsetning til "syndens og dødens lov", loven som binder oss under synd og død. Det betydningsfulle navnet Paulus her gir evangeliet, sier oss at dette er det middelet Den Hellige Ånd bruker for å føre oss til livet i Kristus Jesus. Og gjennom dette middelet forkynner han oss ikke bare Guds råd til frelse, og ber oss motta dette, - men virker også i våre sjeler at vi mottar det og får det evige livet. I kap. 1: kalles da også evangeliet for "en Guds kraft til frelse".

[* Dette verset har i C. O. Rosenius' Bibel følgende ordlyd: "Ty Andens lag, som tilhør livet i Kristus Jesus, har gjort mig fri ifrån syndens ock dödens lag". Dette skal vi bare være oppmerksom på når vi ser hans utlegning. Og vi ser at her har den norske bibeloversettelsen vi bruker bare vel så klart og evangelisk utvetydig ordvalg. I det avsnittet vi nå har foran oss, tolker han da egentlig denne teksten: "Andens lag, som tilhør livet i Kristus Jesus". (oversetterens kommentar).]

Men at evangeliet kalles en "lov", kan også ha sin grunn i den befalende myndighet evangeliet også har.

Denne myndigheten som er en like så stor trøst for Guds barn, som den oppleves forferdelig av de som står imot. Det er da en veldig trøst at vi ikke bare får tillatelse til å tro på Guds nåde; tro at Gud har kastet våre synder på sin Sønn, og for hans skyld alltid vil være nådig mot oss. Men han byder og befaler at vi skal tro denne herlige forkynnelsen. Akkurat som Johannes sier: "Dette er hans bud: At vi skal tro på hans Sønn, Jesu Kristi navn". Men vi bør også holde klart for oss at dette herlige evangeliet krever lydighet! Det krever at det blir trodd, og at det får slippe inn i hjertene våre. I motsatt fall vil det komme til å fordømme oss. Derfor taler Paulus både i første og siste kapitlet i dette brevet, om "troens lydighet" (kap. 1: 5 og 16: 26). Og i kap. 10 taler han om de som "ikke var lydige mot evangeliet" (sv: "icke hava hörsammat evangelium") (v. 16), som "ikke har underordnet seg Guds rettferdighet" (v. 3). Av alle slike ord merker vi at selv om evangeliet er nådeforkynnelse, så har det også en lovens befalende myndighet og tyngde. Det kan også være en av grunnene til at uttrykket "lov" er anvendt.

Men hvorfor evangeliet kalles for "livets Ånds lov", det ser en tydeligere av gr. teksten. Der fremgår det klart at dette "livet" er livet i Kristus Jesus, som Ånden virker gjennom denne sin "lov". Dette livet er først og fremst det åndelige livet, det nye livet i vårt sinn, når den som "ved loven var død for loven" begynner å røre på seg, begynner å se, høre og oppleve det som Guds Ånd virker. Men da har også sjelen fått motta det evige liv, den evige salighet, som var tapt på grunn av synden, men ved Kristi død og oppstandelse vunnet tilbake. Derfor tilføyer Paulus:

i Kristus Jesus. ("Livets Ånds lov har i Kristus Jesus gjort meg fri ..." osv). Johannes sier at "Gud har gitt oss evig liv, og dette livet er i hans Sønn. Den som har Sønnen, har livet" osv. (1Joh 5: 11-12). Det samme sier han i første kapittel i sitt evangelium. Der taler han om "ordet" som var i begynnelsen, og som ble kjød: "I ham var liv". Alle mennesker har fra syndefallets dag vært bundet av den evige dødens band. Ingen skapte vesener eller krefter kunne bryte dette. Bare Gud, som var det evige livet, alt livs opprinnelse og kilde, kunne på nytt gi liv. Men døden var syndens lønn, etter Guds hellige lov, som ikke kan endres, selv med den minste tøddel. Derfor måtte det rettmessig sones for synden, og rettferdigheten gjenopprettes. Og det kunne bare skje ved at Gud selv ble menneske, og i menneskenes sted tilfredsstilte loven. "Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss". Og utelukkende gjennom dette hellige og dyre offer ble nå livet, rettmessig etter loven, på nytt gjenopprettet. "I ham (Ordet) var liv" (Joh 1: 4).

Kristus sier også selv: "Jeg er kommet for at de skal ha liv, og det i overflod". "Jeg er livets brød. Dette er brødet som kommer ned fra himmelen, for at man skal ete av det og slippe å dø". "Hvis noen eter av dette brødet, skal han leve evig. Og brødet som jeg skal gi, er mitt kjød, som jeg vil gi for verdens liv". "Den som tror på Sønnen, har evig liv". "Den som tror på meg, skal leve, selv om han dør. Og den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø". Alle slike dyrebare Herrens ord forteller oss at like umulig som det er for oss selv å oppnå evig liv gjennom alt det vi måtte kunne foreta oss, - like sikkert er det, på den andre siden, at hvis vi eier ham, tror på ham, lever og mettes gjennom Skriftens ord om hans forsoning, - da eier vi allerede det evige livet. Alle disse bibelordene viser oss at det behøves ikke mer for at vi skal være helt sikker på at vi har det evige livet. Bare at vi er blant dem som "eter hans kjød og drikker hans blod", dvs. lever og mettes av hans forsoning. For hans kjød og blod som han skulle "gi for verdens liv", taler om forsoningen.

Om det ellers ser aldri så ille ut med oss. Om vi så kjenner på all mulig synd, elendighet, død og avmakt i oss selv. Bare vi ennå lever utelukkende på Kristi forsoning, så skal vi likevel vite at vi eier det evige livet, som Herren har talt disse tankevekkende ordene om: "På samme måte som den levende Fader utsendte meg, og jeg lever ved Faderen, slik skal også den som eter meg, leve ved meg" (Joh 6: 57). Lovet og priset være hans navn! Livet er altså i Kristus. Og når vi altså får liv i ham, da frigjøres vi fra loven, dens pakt og dens rettergang. Da er vi fri fra all fordømmelse.

Syndens og dødens lov. I begynnelsen av forrige kapittel talte Paulus om Guds barns frihet fra loven. Da forklarte han bl. a. at selv om loven i seg selv var hellig, rettferdig og god, så var det likevel den som indirekte virker synd og død. "Da budet kom, ble synden vekket opp til liv, og jeg døde. Og slik fikk jeg erfare at det budet som skulle gi liv, det gav meg bare død. For synden tok anledning av budet og bedro meg, og ved budet drepte synden meg", sier apostelen. Det er med bakgrunn i slike virkninger, Paulus her kaller den for "syndens og dødens lov". Det er også grunn til å kalle den for "syndens lov" fordi det egentlig ikke ville vært noen synd, hvis loven ikke fantes. Å synde er overtredelse av loven (gr. teksten i 1Joh 3: 4). "Der det ikke er noen lov, der er det heller ingen lovbrudd" (Rom 4: 15). "Synden blir ikke tilregnet når det ikke er noen lov" (Rom 5: 13). I tillegg har vi det forholdet som er nevnt i forrige kapittel, at loven også har den virkningen på vår falne natur at den vekker synden opp til liv.

I tillegg til de skriftstedene vi allerede har nevnt, taler Paulus i kapittel 7 også om "de syndige lystene, de som ble vekket ved loven" (v. 5). Det tales om at "synden ble grenseløst syndig ved budet" (v. 13). Og i kap. 5: 20 sa han at "loven kom inn ved siden av for at fallet skulle bli større". Med denne bakgrunn taler da også Paulus i 1Kor 15: 56 om at "syndens kraft er loven". Når vi tenker gjennom alt dette; at synden ikke var til hvis vi ikke hadde hatt loven, og at loven er "syndens kraft", slik at "synden ble grenseløst syndig" (sv: synden överflöda), da finner vi at det er helt overensstemmende med apostelens vanlige måte å tale om loven på, når han kaller den "syndens lov".

Men han kaller altså også den hellige loven for "dødens lov". For det er denne hellige loven som også dømmer enhver synder til døden. Helt fra den første dødsdommen i verden ("den dag du eter av det, skal du visselig dø") har det vært gjennom loven døden har regjert over syndere. Det er gjennom lovens dom at "syndens lønn er døden". Derfor taler også Paulus om "dødens tjeneste, i bokstaver, inngravert på steiner", og om "fordømmelsens tjeneste" (2Kor 3: 7, 9). I forrige kapittel sier han at "budet som skulle gi liv, det gav meg bare død". Alt dette viser at det er all grunn for at apostelen kaller den moralske loven for "syndens og dødens lov".

gjort meg fri*. Grunnen til at det ikke er noen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus, er at de "er gjort fri fra syndens og dødens lov", og det er altså skjedd gjennom en "lov", nemlig "livets Ånds lov har i Kristus Jesus gjort meg fri ..." (sv: Andens lag, som tilhør livet i Kristus Jesus). I ham har de nå all den rettferdighet som loven krever (v. 4), "For det som var umulig for loven fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud ved å sende sin egen Sønn" osv. (v. 3). Paulus taler altså her om akkurat det samme som i kap. 7: 1-6, der han uttrykkelig sier: "På samme måte, mine brødre, døde også dere bort fra loven ved Kristi legeme". Der sier han: "ved Kristi legeme", og her sier han: "det gjorde Gud ved å sende sin egen Sønn i syndig kjøds liknelse". Der sier han: "frigjort fra loven ... som vekket synden opp til liv ... og ved budet drepte synden meg", her sier han: "gjort meg fri fra syndens og dødens lov". Kan vi unngå å se at begge stedene taler Paulus om samme sak? Nå har han altså vendt tilbake til sitt store hovedemne om vår rettferdighet og vår frihet fra loven - i Kristus alene. Men under kap. 7: 1-6 har vår frihet fra loven blitt grundig gjennomgått. Dermed skulle dette verset være grundig nok gjennomgått.

[* Vi lar dette uttrykket komme sist, under COR's tolking av dette verset. Ikke bare fordi det er slik i hans svenske Bibel, og dermed også kommer i denne rekkefølgen i hans tolking. Men også fordi det gir oss mest, når vi først har fått grundig tolket hva vi er gjort fri fra -! (oversetters kommentar)]

Måtte nå enhver kristen virkelig trenge inn i de grunnsannhetene Paulus har tatt opp her, som er fulle av trøst: Dette at når vi gjennom Åndens lov har fått livet i Kristus, så er vi virkelig så fri fra syndens og dødens lov, at det ikke mer finnes noen fordømmelse for oss -! Dette er en lære vi aldri

blir fullt utlært i så lenge vi lever her i verden. For hele tiden vil alt som finnes i oss; synden, samvittigheten, fornuften og følelsene, trekke oss ned i oss selv så vi glemmer hva vi har i Kristus. Så vil kanskje noen si: Jeg skulle nok også kunne være lykkelig og tro jeg var fri fra fordømmelsen - bare jeg var sikker på dette at jeg "er i Kristus Jesus". At jeg virkelig har fått liv i ham og ennå lever i ham. Men hvordan kan jeg være sikker på det, når jeg kjenner hvor sterkt kjødet herjer i meg? Jeg er jo så ynkelig og svak, og titt faller jeg, og synder. Jeg kjenner så lite av Ånden i meg! Svar: I de mørke stundene ser vi ikke noe som helst av hvordan vi har det med Gud. Men i de lysere stundene, når du har lys og liv i Ordet, da vet du nok hvordan du har det. Da vet du vel om du "er død for loven", dvs. er "slått ut" i ditt strev med å omvende deg, har blitt "tvunget i kne" i alt du selv kan bidra med, og har fått all din trøst i Kristus alene.

Du vet vel med deg selv hvor det er du vender deg for å få trøst i din nød over synden? Først og fremst, selvsagt: at du har noen nød over synden! Dernest: om du trøster deg i noe du selv foretar deg. Eller du straks tar din tilflukt til Kristus alene. Det er dette som forteller hva som er ditt hjertes trøst. Altså, om samvittigheten din er under loven, eller lever av nåden. Selvsagt vil det være vekslende tider også her. Av og til kjenner vi hverken synd, eller lengt etter troen. Men det er et kjennetegn; om Kristus og hans forsoning er ditt livsbehov. At når du f. eks. har vært borte fra evangeliet, så kjenner du deg tom. Du savner freden, og føler deg matt i din ånd. Mens derimot, når du hører evangeliet om Kristus, da blir du mett. Du blir styrket, glad og fornyet i din ånd. Dette forteller at det er Kristus som er maten din. Hvis det derimot er slik at du vanligvis er fornøyd med din kristendom, ikke er tyngt over din synd, din likegyldighet og troløshet, men har det stille og godt uten å høre noe evangelium. Du har ikke, for nådens skyld, noen kamp mot synden, men har tvert imot godtatt å følge syndens lyster i deg. Vær klar over at dette er klare tegn på at du ikke etter Åndens lov har fått liv i Kristus Jesus.

Riktignok er en kristen ikke en som slipper synd og tunge opplevelser, slik vi ser det i forrige kapittel. Men en kristen har en hellig ånd som kjemper og strir mot synden, og driver ham til nådestolen. Selve nøden over din synd, ditt harde hjerte, likegyldigheten, selvsikkerheten m. m., og dermed ditt behov for Kristus og hans evangelium både til rettferdighet og helliggjørelse - selve denne nøden og dette behovet er de sikreste tegnene på at det har skjedd en åndelig fødsel ovenfra. Og da skal du lovprise din himmelske Far og trofaste Frelser, for at selv om du bare kjenner på synd og død som ennå trykker og engster deg, så er det ingen ting som kan fordømme deg. Bare for Kristi skyld, han som er ditt liv, er du nå fullstendig fri fra lovens krav. Nå lever du i et nåderike, der ingen synd skal tilregnes, der du ikke skal dømmes etter loven.

Hvis vi skulle dømmes etter loven, så hjalp det ikke med noen som helst gode gjerninger. For da ville vi fremdeles ikke være fullkomne. Og hvis vi skulle dømmes etter loven, så hjalp ikke en gang Kristi fullbrakte verk. Heller ikke troen og nåden. Det er ikke noe som holder, hvis jeg til slutt skal dømmes etter loven. Den eneste muligheten for at vi kunne frelses fra fordømmelsen, var å frelse oss fra lovens rett til å dømme oss. Det var ingen annen måte å bli fri fra fordømmelsen, enn å bli fri fra loven. Det er dette apostelen vil lære oss her. Herren være lovet i all evighet, for sin usigelige gave!